

POSTANOWIENIE

14 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 14 lutego 2024 r. w Warszawie
zażalenia Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Tczewie
na wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 5 kwietnia 2023 r., XVI Ca 408/22,
w sprawie z powództwa E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
przeciwko S. B.
przy udziale Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Tczewie
o zapłatę,

**oddala zażalenie pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego do orzeczenia kończącego
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 kwietnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Gdyni z 10 lutego 2022 r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Gdyni do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, albowiem nie dokonał oceny zasadności powództwa nie tylko w oparciu o przedłożony weksel, ale również przez pryzmat abuzywności postanowień

umowy, z której wynikają wierzytelności zabezpieczone wekslem in blanco w sytuacji, gdy powziął w tym zakresie poważne wątpliwości. Sąd Okręgowy wskazał, że w sytuacji, gdy Sąd podejmuje wątpliwość czy postanowienie umowy z której wynikają wierzytelności zabezpieczone wekslem in blanco mają charakter nieuczciwy, winien z urzędu przeprowadzić postępowanie dowodowe w tym zakresie (art. 232 zd. 2 k.p.c.) i w tym celu w sposób wyraźny wezwać powoda do przedłożenia tej umowy, a jedynie w sytuacji, gdy powód zarządzenia tego nie wykona dokonać oceny jego zachowania zgodnie z treścią art. 233 §1 k.p.c. Powód opierający swe powództwo na wekslu wystawionym przez pozwaną jako weksel in blanco, a następnie uzupełniony przez remitenta, nie ma obowiązku przedstawiania okoliczności, które podważają zasadność dochodzonego roszczenia. Zgodnie z art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. ma obowiązek wskazania wyłącznie faktów, na których opiera swe żądanie. Sąd Okręgowy wskazał również, że powód nie jest pierwotnym adresatem weksla gwarancyjnego, a nabył go w drodze indosu i należy dokonać również oceny czy posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa (art. 10 prawa wekslowego). W ocenie Sądu Okręgowego brak wezwania powoda przez Sąd Rejonowy do przedłożenia dokumentów (deklaracji wekslowej oraz umowy pożyczki), przy jednoczesnym stwierdzeniu, że wobec ich braku, nie może dokonać oceny czy stosunek podstawowy nie naruszał przepisów art. 385¹-385³ k.c. oraz czy zachodzą przesłanki brane pod uwagę z urzędu, a uniemożliwiające uwzględnienie powództwa przeciwko konsumentowi (art. 117 § 2¹ k.c.), co doprowadziło do oddalenia powództwa, skutkowało naruszeniem art. 3, art. 232 zd. 2 oraz art. 233 § 2 k.p.c., a uchybienie to miało wpływ na rozstrzygnięcie.

W zażaleniu na powyższy wyrok Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Tczewie zarzucił Sądowi Okręgowemu błędne zastosowanie przepisu art. 378 § 1 k.p.c., niezastosowanie przepisu art. 205¹² k.p.c., błędne zastosowanie przepisu art. 232 zd. 2 k.p.c., błędne zastosowanie przepisu art. 3 k.p.c., błędne zastosowanie Artykułu 6 ust. 1 i Artykułu 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 oraz Artykułu 10 ust. 2 Dyrektywy 2008/48, zastosowanie nadgorliwej implementacji wytycznych płynących z rozstrzygnięcia TSUE zapadłego w połączonych sprawach C-418 i 483-18, pominięcie przy stawianiu zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej

Instancji przepisów art. 3 k.p.c. art. 232 k.p.c. oraz art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. dyspozycji przepisu art. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r.; pominięcie konsekwencji art. 20 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, błąd w ustaleniach faktycznych oraz naruszenie zasady *venire contra factum proprium nemini licet*. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania względnie o uchylenie i oddalenie apelacji oraz zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia, przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy bada jedynie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo przyjął, że zachodzi jedna z przyczyn uzasadniająca uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, objętych art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Zażalenie nie zmierza do oceny zasadności żądania pozwu ani apelacji, czy merytorycznego stanowiska prawnego sądu drugiej instancji. W przypadku wskazania przez sąd drugiej instancji nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji jako podstawy uchylenia wyroku, zakres kognicji Sądu Najwyższego ogranicza się do zbadania, czy sąd odwoławczy prawidłowo rozumiał to pojęcie oraz czy jego merytoryczne stanowisko uzasadniało taką ocenę postępowania sądu pierwszej instancji, natomiast poza tym zakresem pozostaje prawidłowość poglądu prawnego wyrażonego przez ten sąd. Zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku czy prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego niezwiązanych z podstawami kasatoryjnego orzeczenia. Kontrola dokonywana w ramach zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma charakter formalny, stąd powinna zmierzać jedynie do oceny istnienia przesłanek do uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w kompetencje sądu *in merito* (zob. np. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2021 r., IV CZ 16/21; z 10 grudnia 2015 r., V CZ 77/15; z 15 kwietnia 2016 r., I CZ 13/16; z 19 października 2016 r., V CZ 58/16 oraz powołane w nich orzecznictwo).

Zarzuty zażalenia wskazują na błędne pojmowanie istoty zażalenia z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Zmierzają bowiem do weryfikacji prawidłowości dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny zarzutów apelacyjnych oraz wyrażonych przez ten Sąd poglądów prawnych dotyczących materialnoprawnej podstawy powództwa zamiast do podważenia stanowiska tego Sądu przy kwalifikowaniu zaistniałej w sprawie sytuacji procesowej, jako odpowiadającej powołanej podstawie kasatoryjnego rozstrzygnięcia.

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozwala przy tym stwierdzić, aby Sąd Okręgowy wadliwie rozumiał pojęcie nierozpoznania istoty sprawy i nieprawidłowo w okolicznościach rozpoznawanej sprawy zidentyfikował jego przesłanki. Sąd Okręgowy zakwestionował jako przedwczesne, stanowisko Sądu pierwszej dotyczące braku po stronie powoda dobrej wiary i działania przez niego na szkodę pozwanego a ocena w tym zakresie nie podlega kontroli Sądu Najwyższego. Ponadto uznał za przedwczesne obarczenie powoda skutkami niewykazania żądania pozwu opartego na wekslu, skoro nie został on zobligowany do złożenia dokumentów, które sąd uznał następnie za niezbędne dla oceny ewentualnej abuzywności postanowień umownych oraz przedawnienia. Zakwestionowanie przez Sąd Okręgowy obarczenia powoda skutkami niezłożenia określonych dokumentów, a która to ocena również wykracza poza granice dopuszczalnej w sprawie kontroli zażaleniowej, oznacza, że uchylenie się przez Sąd pierwszej instancji od merytorycznej oceny zasadności pozwu, skierowanych przeciwko niemu zarzutów a także kwestii badanych przez ten sąd z urzędu, nie miało procesowej podstawy a tym samym Sąd Okręgowy uprawniony był do stwierdzenia nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z 398¹⁴ oraz - co do kosztów postępowania - art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[a!]

